

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Tak, dowód można przeprowadzić na obydwie te sposoby. Procedury przeprowadzenia dowodu opracowuje się doraźnie. Choć w ustawodawstwie bułgarskim nie przewidziano żadnych przepisów dotyczących przeprowadzania wideokonferencji, nie ustanowiono w nim również zakazu korzystania z tego środka. Wnioski o przeprowadzenie dowodu – również za pośrednictwem wideokonferencji – wnosi się do sądu rejonowego właściwego dla miejsca przeprowadzenia dowodu [art. 617 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego (Grazhdanski protsesualen kodeks, GPK) z 2008 r.]. W Bułgarii sądem właściwym do udzielenia zgody na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu jest sąd okręgowy właściwy dla miejsca, w którym ma nastąpić bezpośrednie przeprowadzenie dowodu (art. 617 ust. 2 GPK z 2008 r.). Sąd właściwy można wyszukać za pomocą wyszukiwarki dostępnej w europejskim portalu „eSprawiedliwość”/portalu europejskiego atlasu sądowego. We wniosku należy zawrzeć szczegółowe informacje, takie jak: imiona i nazwiska oraz adresy stron postępowania, charakter sporu i jego przedmiot, opis dowodu, który ma zostać przeprowadzony, itp. Należy skorzystać z następujących formularzy: formularz A: Wniosek o przeprowadzenie dowodu (art. 10–12 rozporządzenia); formularz I: Wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu (art. 17 rozporządzenia). Bułgaria nie zawarła umów ani porozumień z innymi państwami członkowskimi UE w celu usprawnienia procesu przeprowadzania dowodu zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1206/2001. Przepisy rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 mają pierwszeństwo nad postanowieniami umów zawartych przez Bułgarię z innymi państwami członkowskimi w części dotyczącej przeprowadzania dowodu w sprawach cywilnych i gospodarczych.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie, nie przewidziano żadnych tego rodzaju ograniczeń. W bułgarskim kodeksie postępowania cywilnego, w odróżnieniu od kodeksu postępowania karnego (Nakazatelen protsesualen kodeks, NPK), nie przewidziano żadnych przepisów szczegółowych dotyczących przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji, a sąd właściwy dla miejsca, w którym dowód ma zostać przeprowadzony, dysponuje swobodą uznania w kwestii wyboru osób, które należy przesłuchać w tym trybie (art. 617 ust. 1 i 2 GPK). Zgodnie z przepisami GPK dopuszcza się możliwość przesłuchania zarówno świadków i biegłych, jak i samych stron postępowania. Małoletni mogą być przesłuchiwać wyłącznie w obecności swojego przedstawiciela ustawowego, przy czym nie dopuszcza się możliwości przesłuchiwanie dzieci poniżej 10. roku życia (art. 15 ustawy o ochronie dzieci – Zakon za zakrila na deteto).

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Nie, nie przewidziano żadnych przepisów ustanawiających tego rodzaju ograniczenia. Jeżeli sąd wzywający lub sąd wezwany nie dysponują dostępem do sprzętu do wideokonferencji, sprzęt taki może zostać dostarczony sądowi na podstawie umowy.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Osoby przesłuchuje się zazwyczaj w budynku właściwego sądu zgodnie z art. 163 ust. 1 GPK. Z uzasadnionych przyczyn przesłuchanie można także przeprowadzić poza budynkiem sądu, o ile wyposażenie techniczne niezbędne do przeprowadzenia dowodu w drodze wideokonferencji jest dostępne, a strony postępowania zostały o tym należycie powiadomione.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Przesłuchanie w drodze wideokonferencji można przeprowadzić wyłącznie za zgodą stron (art. 148 GPK). Prawo do nagrywania przesłuchania przysługuje wyłącznie zespołowi odpowiedzialnemu za przeprowadzenie wideokonferencji. Sąd właściwy miejscowo do przeprowadzenia przesłuchania dysponuje swobodą uznania w kwestii tego, czy wideokonferencja ma być nagrywana. Dopuszcza się możliwość sporządzenia nagrania audio z przebiegu przesłuchania. Takie nagranie audio przechowuje się na nośniku danych, który włącza się do akt sprawy.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Wszystkie sądy bułgarskie przeprowadzają przesłuchania w swoim języku urzędowym (tj. w języku bułgarskim), przy czym w razie konieczności uczestnikom postępowania zapewnia się możliwość skorzystania z usług tłumacza ustnego. W przypadku złożenia wniosku o niebezpośrednie przeprowadzenie dowodu na podstawie art. 10–12 rozporządzenia stosuje się język sądu wezwanego. W przypadku złożenia wniosku o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu na podstawie art. 17 rozporządzenia stosuje się język sądu wzywającego, w zależności od warunków określonych przez właściwy sąd okręgowy.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W ustawodawstwie bułgarskim nie uregulowano tej kwestii. Tłumacze ustni świadczą usługi doraźnie. Sąd wzywający zapewnia obecność tłumacza ustnego w trakcie przesłuchania w razie potrzeby. We wniosku sąd wzywający określa język, w którym prowadzone będzie przesłuchanie, i informuje o tym sąd wezwany. Sąd wzywający i sąd wezwany mogą w stosownych przypadkach zwrócić się o przeprowadzenie postępowania w całości lub w części w języku obcym. Na wniosek wzywającego państwa członkowskiego lub osoby, która ma zostać przesłuchana, wezwane państwo członkowskie zapewnia w razie potrzeby obecność tłumacza ustnego w trakcie przesłuchania.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem? Choć w prawie bułgarskim nie uregulowano tej kwestii szczegółowo, w tym kontekście powinno się stosować przewidziane w GPK przepisy ogólne dotyczące przeprowadzania rozpraw sądowych i powiadamiania świadków, stron i biegłych o konieczności stawienia się na rozprawie z wyprzedzeniem. Osoby te należy powiadomić z wystarczającym wyprzedzeniem, czyli co najmniej siedem dni od planowanej daty rozprawy sądowej (art. 56 ust. 3 GPK). Procedurę przesłuchania w drodze wideokonferencji przeprowadza się zgodnie z prawem państwa wezwanego.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Sądy bułgarskie nie pobierają opłat z tytułu przeprowadzenia wideokonferencji. Sąd wzywający zapewnia zwrot opłat uiszczonych na rzecz biegłych i tłumaczy ustnych oraz zwrot kosztów poniesionych w związku z organizacją wideokonferencji. Na wniosek sądu wezwanego sąd wzywający powinien zapewnić zwrot kosztów związanych z korzystaniem ze sprzętu do wideokonferencji.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

W bułgarskim prawie procesowym nie przewidziano żadnych przepisów szczegółowych regulujących te kwestie. Co do zasady wnioski o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu składane na podstawie art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1206/2001 mogą być realizowane wyłącznie na zasadzie dobrowolności, bez stosowania jakichkolwiek środków przymusu. Na początku przesłuchania sąd bułgarski poucza świadka o jego prawach procesowych i procesowych, jeżeli świadek nie jest reprezentowany przez prawnika. Świadek, który ma zostać przesłuchany, może odmówić składania zeznań zgodnie z przepisami art. 166 GPK.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zastosowanie ma prawo państwa wezwanego. Zgodnie z art. 170 GPK tożsamość osoby przesłuchiwanej w charakterze świadka lub biegłego ustala się na podstawie dokumentu tożsamości; ponadto wyjaśnia się wszelkie kwestie związane z jej interesem w sprawie i poucza się ją o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 290 NPK).

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

W przypadku bezpośredniego przeprowadzenia dowodu przez wzywający sąd bułgarski na podstawie art. 17 rozporządzenia zastosowanie ma art. 170 ust. 2 GPK – przesłuchiwany świadek lub biegły przyrzeka mówić prawdę i zostaje pouczony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań lub sporządzenie niezgodnej ze stanem faktycznym opinii biegłego (art. 290 i 291 NPK).

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

W sądach bułgarskich pracują administratorzy systemu dysponujący niezbędnymi umiejętnościami komputerowymi, którzy mogą uczestniczyć w organizacji wideokonferencji i przejąć odpowiednie zadania. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek problemów technicznych administrator systemu kontaktuje się z odpowiednim sądem i zapewnia sprawne przesłuchanie osób za pomocą wideokonferencji.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Na potrzeby ustanowienia wideokonferencji między sądem wzywającym a sądem wezwanym konieczne może okazać się przekazanie dodatkowych informacji technicznych.

Ostatnia aktualizacja: 30/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.